COLLEGEVOORSTEL

gemeente Rheden

Onderwerp

Vervanging analoge archiefbescheiden door digitale reproducties in Rx. Enterprise zaaksysteem

Datum collegevergadering	6 oktober 2026
Thema programmabegroting	
Portefeuillehouder	Alwin van Engelenburg-van den Abbeelen
Zaaknummer	2026-006079

Samenvatting

De gemeente Rheden werkt sinds een aantal jaren zaakgericht en in 2024 is het nieuwe zaaksysteem Rx.Enterprise in gebruik genomen. Daarnaast zet de gemeente in op verdere digitalisering van haar processen en producten. Digitaal werken moet de norm worden. Het vervangen van analoge archiefarchiefbescheiden door digitale reproducties is een onderdeel van dit digitaliseringstraject.

Voorgesteld besluit

1. Vaststellen van het 'Besluit tot vervanging van analoge archiefbescheiden door digitale reproducties in Rx. Enterprise zaaksysteem gemeente Rheden (2026)'
2. Vaststellen van het 'Handboek vervanging analoge archiefbescheiden door digitale reproducties in Rx. Enterprise gemeente Rheden', 2026'.

Inleiding

Overheden communiceren steeds meer digitaal met burgers, bedrijven en in het interne verkeer. Dit leidt tot de noodzaak om werkprocessen volledig digitaal in te richten. Een digitale informatiehuishouding hoort daar ook bij.

De gemeente Rheden werkt sinds een aantal jaren zaakgericht en in 2024 is het nieuwe zaaksysteem Rx.Enterprise in gebruik genomen. Tevens zet de gemeente in op meer digitalisering van haar processen en producten. Digitaal werken moet de norm worden. Het vervangen van analoge archiefbescheiden door digitale reproducties is een onderdeel van dit digitaliseringstraject.

Vervanging betekent dat je een papieren document vervangt door een digitale versie, waarna het papieren origineel mag worden vernietigd. De digitale versie wordt dan het officiële archiefdocument.

Beoogd effect

Het beoogde effect van het nemen van een vervangingsbesluit is dat het papierarm en digitaal werken de norm wordt en dat de hybride beheerlast (lees: papieren archivering) wordt gereduceerd naar enkel digitaal archiefbeheer in ons Rx.Enterprise zaaksysteem.

Argumenten

1.1 Papierarm en digitaal werken is de norm

De gemeente Rheden en andere overheden gaan steeds meer digitaal werken. Ook (nieuwe) wetgeving is steeds meer gericht op het digitaal werken en verwerken van gegevens en documenten. Dit leidt tot de noodzaak om onze digitale informatiehuishouding verder vorm te gaan geven. Met het nemen van een vervangingsbesluit wordt hieraan een belangrijke bijdrage geleverd.

1.2 We willen de dubbele beheerlast van (papieren) archieven stoppen

Zonder een vervangingsbesluit mogen we ontvangen en opgemaakte papieren archiefbescheiden niet vernietigen na digitalisering, immers deze papieren archiefbescheiden zijn juridisch gezien de 'archiefbescheiden in de zin der wet'. Dit maakt dat wij na digitalisering (scanning) een dubbel archief opbouwen, zowel op papier als digitaal. Dit noemen we hybride archivering en is erg arbeidsintensief en complex. Met het nemen van een vervangingsbesluit kunnen vervolgens de originele (papieren) archiefbescheiden vernietigd worden, waardoor de reproducties daarna volledig de plaats van de oorspronkelijke bescheiden in kunnen nemen. De digitale reproducties worden daarmee archiefbescheiden in de zin der wet.

1.3 We willen de papieren aanwas stoppen

Met de nieuwbouw van ons gemeentehuis is besloten om geen archiefruimte meer op te nemen. Hiermee is de noodzaak des te groter om een vervangingsbesluit te nemen. Hiermee wordt de papieren aanwas (en de verdere groei van onze papieren archieven) in belangrijke mate teruggedrongen. Voor oudere (bestaande) papieren archieven geldt nog wel dat we deze gedurende de bestaande levenscyclus (o.g.v. de wettelijke bewaartermijnen) moeten beheren tot aan het moment van vernietiging of overbrenging naar de archiefbewaarplaats.

2.1 Het wettelijk kader voor het vervangen van archiefbescheiden door digitale reproducties

Om archiefbescheiden te mogen vervangen door digitale reproducties moet worden voldaan aan de volgende wettelijke kaders en lokale regelgeving:
Artikel 7 van de Archiefwet 1995, Artikel 2, lid 1, artikel 6 en 8 van het Archiefbesluit 1995, Artikel 26a en 26b van de Archiefregeling (2009) en het Besluit informatiebeheer gemeente Rheden 2020.

Kanttekeningen en/of risico's

1.1 De randvoorwaarden voor papierarm en digitaal werken moeten verder worden ingevuld

Met het nemen van een vervangingsbesluit zijn we er niet. Zowel de processen als de medewerkers die binnen die processen werken, moeten gericht zijn op het papierarm en digitaal werken. Vervanging is een onomkeerbaar proces. Medewerkers moeten zich ervan bewust zijn dat wanneer zij met het zaaksysteem werken, zaken compleet dienen te zijn. Hiermee kan de gemeente zich digitaal goed verantwoorden ten opzichte van de taken die zij uitvoert. Bijkomend aspect is dat overheidsinformatie op orde moet zijn. Daarnaast moeten interne processen verder worden gedigitaliseerd waaronder de zaaksysteem-brede invoering van een digitale handtekening.

1.2 Het vervangingsbesluit geldt niet voor andere vak-applicaties

Het te nemen vervangingsbesluit geldt uitsluitend voor de documentaire neerslag van de werkprocessen die zijn opgenomen in het Rx.Enterprise zaaksysteem. In de toekomst volgen vervangingsbesluiten t.b.v. het vervangen van analoge archiefbescheiden door digitale reproducties in vak-applicaties die zijn voorzien van een archieffunctionaliteit.

Financiën

De kosten voor het op- en samenstellen van het handboek vervanging zijn gedekt uit de huidige begroting (voornamelijk personeelskosten). Recentelijk zijn nieuwe scanapparaten en scan-PC's aangeschaft, omdat deze aan vervanging toe waren. Ook de kosten hiervan zijn gedekt vanuit de huidige begroting c.q. raamovereenkomsten. Op dit moment worden er geen extra gemeentelijke bijdragen gevraagd.

	Bedrag (€)	Jaarschijf / jaarschijven
Eenmalige uitgaaf:	0,-	2026
Investering:	0,-	2026
Structurele lasten:	0,-	2026 en verder

Op termijn zorgt het vervangingsbesluit er eveneens voor dat de kosten voor het fysieke archiefbeheer en de fysieke opslag van archieven wordt teruggebracht.

Uitvoering

Een handboek vervanging is een document waarin een organisatie beschrijft hoe zij papieren documenten digitaliseert en vervangt, zodat de digitale versie betrouwbaar is en het papieren origineel veilig kan worden vernietigd. Het handboek legt stap voor stap uit wie wat doet, hoe er wordt gescand, gecontroleerd en bewaard, en hoe aan de Archiefwet wordt voldaan

In de uitvoering van het handboek vervanging zal in belangrijke mate de nadruk komen te liggen op de kwaliteitscontroles in het scanproces, het registratieproces en de controles op gestarte en afgeronde zaken in het zaaksysteem. Zodoende wordt de kwaliteit van het digitaal archief al bij het ontstaan van digitale documenten geborgd. In het verlengde van het scan- en registratieproces is er tevens aandacht voor het op orde brengen en houden van de digitale beheeromgeving binnen het zaaksysteem (recordmanagement functionaliteit).

Het nemen van een vervangingsbesluit stelt de gemeente Rheden in staat om het (digitaal) informatie- en archiefbeheer efficiënter uit te voeren.

Participatie en communicatie

Het handboek vervanging is afgestemd met de partnergemeenten die deelnemen in De Connectie. Daarnaast is het handboek vervanging op verschillende momenten in het proces van de totstandkoming voorgelegd aan het Gelders Archief. De gemeentearchivaris heeft een (positief) advies gegeven over het handboek vervanging. Het vervangingsbesluit wordt bekendgemaakt op www.overheid.nl (lokale regelgeving) en het Gelders Archief wordt als toezichthouder op het archiefbeheer hierover geïnformeerd.

Bijlagen

1. 'Handboek vervanging analoge archiefbescheiden door digitale reproducties in Rx. Enterprise gemeente Rheden', generiek deel, 2026

2. Bijlagen ‘Handboek vervanging analoge archiefbescheiden door digitale reproducties in Rx. Enterprise gemeente Rheden’, specifiek deel (bijlagen), 2026
3. Advies Gelders Archief inzake vervanging archiefbescheiden archiefbescheiden zaaksysteem Rx. Enterprise d.d. 21-04-2026
4. Besluit tot vervanging analoge archiefbescheiden door digitale reproducties in Rx. Enterprise zaaksysteem gemeente Rheden (2026) (ter publicatie/bekendmaking)

De Steeg, 6 oktober 2026

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester

Bart Drewes,
gemeentesecretaris